

Ministerstvo zemědělství České republiky
Výklad úseku vodního hospodářství

Věc: Výpověď odběratelské smlouvy uzavřené podle § 8 odst. 6 zákona o vodovodech a kanalizacích

[k § 8 odst. 6 zákona o vodovodech a kanalizacích ve vztahu k čl. II. bodu 5 zákona č. 275/2013 Sb. o vodovodech a kanalizacích]

Dotaz:

Jak postupovat v případě, kdy odběratelé mají podle § 8 odst. 6 zákona o vodovodech a kanalizacích uzavřenou smlouvu o dodávce pitné vody a odvádění odpadních vod a odmítají uzavřít novou smlouvu o dodávce pitné vody v souladu s požadavky danými ustanovením § 8 odst. 16 zákona o vodovodech a kanalizacích nebo o odvádění odpadních vod v souladu s § 8 odst. 17 zákona o vodovodech a kanalizacích? Je možné tento přístup odběratele považovat od 1.1.2024 za neoprávněný odběr či neoprávněné vypouštění odpadních vod?

Výklad:

V případě, že byla v souladu s § 8 odst. 6 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů, uzavřena písemná smlouva o dodávce vody nebo odvádění odpadních vod s odběratelem a tato smlouva obsahuje všechny náležitosti stanovené v § 8 odst. 16 a 17 zákona o vodovodech a kanalizacích, není nutné novou smlouvu uzavírat.

V případě, že předmětná smlouva zákonné náležitosti nesplňuje, mají smluvní strany povinnost uvést stávající smlouvu do souladu s požadavky § 8 odst. 16 nebo 17 zákona o vodovodech a kanalizacích formou uzavření dodatku či smlouvu nahradit novým zněním. Tuto povinnost mají obě smluvní strany a obě smluvní strany jsou povinny poskytnout součinnost k uvedení smlouvy do souladu se zákonem o vodovodech a kanalizacích. Proto v případě, pokud někteří odběratelé, i po vysvětlení důvodů, odmítají uzavřít novou smlouvu či dodatek ke stávající smlouvě, lze, s ohledem na změnu legislativních požadavků, stávající odběratelské smlouvy vypovědět podle § 1999 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, s tím, že účinnost výpovědi bude stanovena ideálně nejpozději ke dni zákonné povinnosti pro uvedení odběratelské smlouvy do souladu s § 8 odst. 16 a 17 zákona o vodovodech a kanalizacích, tedy k datu 1. 1. 2024. Současně s výpovědí stávající smlouvy vlastník, resp. provozovatel předloží odběrateli návrh nové odběratelské smlouvy, která musí obsahovat všechny minimální náležitosti podle § 8 odst. 16 a 17 zákona o vodovodech a kanalizacích.

Odběratel, který z důvodu vypovězení stávající smlouvy nedisponuje platnou odběratelskou smlouvou, a přesto odebírá pitnou vodu z vodovodu, se dopouští neoprávněného odběru a v případě, že vypouští odpadní vody do kanalizace, se dopouští neoprávněného vypouštění odpadních vod.

Odůvodnění:

Ustanovení § 8 odst. 6 zákona o vodovodech a kanalizacích ukládá povinnost vlastníkovu vodovodu nebo kanalizace, popřípadě provozovateli, pokud byl k uzavření smluv vlastníkem pověřen, uzavřít písemnou smlouvu o dodávce vody nebo odvádění odpadních vod s odběratelem.

S účinností do 31. 12. 2013 byly náležitosti smlouvy o dodávce pitné vody a smlouvy o odvádění odpadních vod stanoveny vyhláškou č. 428/2001 Sb., kterou se provádí zákon o vodovodech a kanalizacích. S účinností od 1. 1. 2014 je obsah smlouvy o dodávce pitné vody odběrateli a obsah smlouvy o odvádění nebo o odvádění a čištění odpadních vod určen přímo zákonem o vodovodech a kanalizacích.

Minimální náležitosti smlouvy o dodávce pitné vody jsou uvedeny v § 8 odst. 16 zákona o vodovodech a kanalizacích a minimální náležitosti smlouvy o odvádění odpadních vod jsou uvedeny v § 8 odst. 17 zákona o vodovodech a kanalizacích.

Zákon o vodovodech a kanalizacích v ustanovení v § 8 odst. 16 a 17 nově požaduje, aby ve smlouvě byly uvedeny nejen základní informace, ale i informace o jakosti dodávané pitné vody včetně tlaku v místě připojení vodovodní přípojky na vodovod, a v případě odvádění odpadních vod limity možného znečištění vypouštěných vod. Odběratelé pak musí do smlouvy uvádět vlastníka přípojky a počet trvale připojených osob. Co se týče počtu trvale připojených osob, zákon o vodovodech a kanalizacích zde užívá jiné pojmosloví, než u kvantitativního kritéria vodovodů sloužících veřejné potřebě, kde rozhoduje trvalý pobyt fyzické osoby. Počet trvale připojených osob uváděných v odběratelské smlouvě by tedy neměl být určen podle trvalého pobytu, nýbrž podle skutečného stavu, kolik fyzických osob v připojené nemovitosti obvykle bydlí, pracuje apod. Tato informace je nezbytná pro určení množství dodané resp. odváděné vody podle směrných čísel a také pro to, aby mohl provozovatel např. při přerušení dodávky pitné vody z vodovodu adekvátně zabezpečit náhradní zásobování pitnou vodou.

Přechodné ustanovení zákona č. 275/2013 Sb. v čl. II bod 5 stanovuje povinnost, aby smlouvy vlastníka, popř. provozovatele vodovodu nebo kanalizace uzavřené s odběrateli před účinností zákona č. 275/2013 Sb., byly uvedeny do souladu s ustanovením § 8 odst. 16 a 17 do 1. 1. 2024. S ohledem na změnu legislativních požadavků, v případě, že odběratel odmítá uzavřít novou smlouvu či dodatek ke stávající smlouvě, lze tyto stávající smlouvy vypovědět podle § 1999 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, přičemž dle tohoto ustanovení lze závazek zrušit ke konci kalendářního čtvrtletí výpovědí podanou alespoň tři měsíce předem. Účinnost výpovědi by měla být stanovena k datu 1. 1. 2024.

Ke dni ukončení odběratelské smlouvy výpovědí, se odběratel, který i nadále odebírá pitnou vodu z vodovodu a vypouští odpadní vody do kanalizace bez platné odběratelské smlouvy, dopouští neoprávněného odběru a neoprávněného vypouštění odpadních vod. V takovém případě je možné v souladu s § 9 odst. 6 písm. f) zákona o vodovodech a kanalizacích omezit nebo přerušit dodávky pitné vody nebo odvádění odpadních vod. Uvedený postup by však měl být použit až v krajním případě a měla by mu předcházet odpovídající snaha vlastníka, popřípadě provozovatele o uzavření nové odběratelské smlouvy obsahující zákonné náležitosti, resp. dodatku ke stávající smlouvě, a to včetně vysvětlení důvodů pro odběratele srozumitelným způsobem, proč je takto postupováno. Vlastník či provozovatel však při jednání nesmí odběratele diskriminovat, či uplatňovat své nadřazené postavení a nesmí činit úkony, ze kterých by jeho nadřazené postavení vyplývalo, tedy např. ukládat povinnosti odběrateli nad rámec stanovený zákonem. V této souvislosti je nutné poukázat na to, že smlouvy o dodávce vody a odvádění odpadních vod uzavřené podle ustanovení § 8 odst. 6 zákona o vodovodech a kanalizacích jsou podle § 1798 a násl. ustanovení občanského zákoníku uzavírány adhezním způsobem (tzn. že základní podmínky jsou určeny jednou ze smluvních stran, aniž slabší strana měla skutečnou příležitost obsah těchto podmínek ovlivnit). S ohledem k této skutečnosti mají odběratelé možnost se seznámit s informacemi o základních smluvních podmínkách dodávky pitné vody a odvádění odpadních vod ještě před uzavřením smlouvy. Tyto informace je vlastník, popř. provozovatel vodovodu nebo kanalizace povinen podle § 36 odst. 3 zákona o vodovodech a kanalizacích předat obecnímu úřadu obce, v jejímž obvodu zajišťuje provoz vodovodu nebo kanalizace. Příslušný úřad následně zajistí, aby tyto informace byly veřejnosti zpřístupněny např. prostřednictvím úřední desky úřadu.

V Praze dne 21. dubna 2023

Ing. Aleš Kendík

vrchní ředitel sekce vodního hospodářství